

«KAITSE KODU!»

SISUKORD

1936

LISA

Juhtkirjad ja artiklid

Kaitseliidu mehed ja naised — kindral J. Orasmaa . . .	3
Algavaks aastaks — A. Truuvere	4
Rahutul lävel — E. Jalak	6
Riigivanema otsus nr. 3	35
Üles, eesti malev!	36
Maa ja rahva tulevik kohustab — K. Pahlk	38
Karjamajandus on terve põllumajanduse alus — J. Saarsoo	47
Suur vastutus — E. Jalak	67
Kindla rahvalitsusliku korra poole — E. H. Truuvere	70
Andkem kaine otsus	96
Rahvuskogu kokku! — A. Kivirähk	97
Kuidas toimub eelolev rahvahääletamine	98
Oska kõnelda	101
Meelekindlus viib sihile — A. Truuvere	126
Eesti naise osa riiklikus töös — Maria Arak	131
Kuidas hääletada	133
Läbi võitluste võidule — A. Kivirähk	135
Iseseisvuse 18. tähipäeval — K. Pahlk	138
Tagasivaateid tulevikuks — E. Jalak	139
Meie kultuur ja omariiklus — J. Viidang	143
Laitmatust eesti perekonnanimest — J. Karusmäe	147
Meie viimase aja rahvuslikke saavutusi — EPA	150
Massipsühhoosi negatiivsed nähtused — ju	153
Rahvusliku võidu puhul — J. Orasmaa	191
Tuleb kodukaunistamise aasta — EPA	192
Rahvusliku omapärasuse probleeme — A. Tonska	223
Rheinimaa probleem — A. H.	234
Lootus viib võidule — E. Rennit	257
Uut jõudu kevadest — E. H. T.	259
Koduümbruse kaunistamisele — J. Saarsoo	301
Perekonnanimede ja nimede muutmine — ju	310
Mõtteid kodukaunistamise alalt — ar	332
Kolm algatust — E. Paju	354
Baltoskandia kaks ekstreemi — Cand. phil. Arne Juell Skielse	356
Riigivanema läkituskiri III võidupühaks	400
Võideldes ja võites — J. Orasmaa	404
Võidu vaim — Ed. Laaman	413
Julgeoleku küsimusi — H. Tammer	415
Rahvuslike teaduste edusammudest iseseisvuse ajal — prof. J. Mägiste	453
Iseseisvusaegsed kunstisaavutused — Hanno Kompus	458
Kiriku osa rahvuslikus võitluses — E. Salumaa	461
Meie riiklik iseseisvus ja naine — E. Viirsalu	463
Tagasivõidetud maa tõusu teel — K. Liidak	465
Eesti majanduse arengust ja saavutustest — J. Janusson	473
Eesti nimi, eesti lipp ja kaunis kodu	477
Südasuvist — E. Jalak	499
Viljakoristamise lõpul — J. Saarsoo	647
Põllumajanduslikud näitused ja nende tähtsus Eesti arengus — E. Paju	663
Uhe rahvusliku suursündmuse puhul — J. Kaup	666
Euroopa rahuvõti — Hispaania — A. H.	669
Usupuhastuse pühaks — E. Rennit	783
Palestiina küsimusi	804
Soome ja Eesti kodukaitse koostöö — M. Ingman	856
Kolmkümmend aastat eesti kutselist teatrit — E. Paju	859

Lhk.

Kristuse rөөm — A. Soomre	891
Hiina sündmuste telgitagused — H. Nahkur	899

Lhk.

Ilukirjandus, kirjeldused ja vested

Koorküla „Tehvan Rabe“	27
Kui Vene sõjaväevõimud olid nõus Eesti pataljonide asutamiseks	44
Soomusrongil	58
Kolmekümne aasta eest — A. Valdur	89
Elu hind — Heikki	118
Võitle ja võida — Evald J. Voitek	128
Kolm põlve — Ed. Kansa	129
Salapärane Tiibet	170
Lipnik Theodor Vasserman'i surm	173
Jäljetult kadunud — Balder Jaan	175
Jaapanist—Mengkuoni — A. Hinnom	206
Kilde Kasariitsa taliolümpialt	214
Kohusetunne — K. Matisoo	215
Kauge-Ida sõjakolle — A. Nahkur	237
Kevadpühade kombeid — E. Paju	263
Ons karta musta rassi hädaohtu — A. Hinnom	281
Reamees Kakri — K. Matisoo	284
Mai vastuvõtmisest ja pühitsemisest — E. Paju	298
Lahingud Orava all — A. H.	321
Abessiinia lõppvaatus — A. H.	335
Mandaatmaad	337
Kas tunned maad — A. Tonska	363
Vabaduspühaks — H. Talur	403
Kutse suveõhe — Balder Jaan	524
Mõnd Saksamaast	599
Hispaania ja mis seal sünnib — A. H.	607
Matkaluiskaja — Edgar	610
Pühapäev Pühajärvel — st —	634
Kui Arhangeliski sõjamoonaalod maailmasõja ajal lendasid õhku — V. H.	635
„Kabral“ Jurka — J. Rimpel 640, 672, 705, 738, 773, 880	929
Rahvusliku ärkamise imemaa kaugeneb — J. Kaup	683
Mida Leedus on näha ja kuulda — A. Peel	700
Sügiski toob uut — EHT.	711
Valge Kotka riigis — külalislakkes Poolas — P. Asmus	769
Ideed — J. Akurater	836
Külaskäik Suomen Suojeluskuntajärjestöllä — E. Lepp	857
Jõulu mõtted — Les.	893
Kuningas ja armastus — O. K.	897
Kinkidest ja kinkimisrөөmudest	917
Jõudekuu, must Toomas ja jõulu vanapoiss — E. Päss	918
Jõululaps — L. Sanglepp	926

Sõja- ja laskeasjanduse artiklid

Kuidas minust sai laskur — Hugo Tedersoo	19
Ülesanded laskureile	157
Vanade eestlaste sõjakunsti põhijooni — A. Tonska	163
Laskesport Nõukogude Venes — A. Balder	198
Kaitseliidu laskesportklubi tööst ja tegevusest — V. Vainola	200
Moodsaid relvi	203
KSV. — J. Lääne	239
Soome Suojeluskunta laskekoolituse uus suund	273

	Lhk.
Kõik rahu säilitamise nimel	276
Gaas! Gaas! Gaas! — V. Lindquist	316
Merekaitse ja mootor-torpeedopaadid — G. B.	342
Snaiperitest ja nende väljaõppest N.-Venes — E. Metstak	367
Muistest ratsaväest — E. Paju	381
Eestlane sõdurina — M. Haber	441
Ratturid — Arved Kongas	603
Dardanellide vallutamine 1915. a. — V. H.	625
Eesti suursaavutused ülemaailmsel väikekaliiberklubide vahelistel laskevõistlustel 1936. a. — J.—r.	629
Kl. meistervõistlused — H. Virit	655
Püssiõli — N. Mirt	660
Kaasaeg ja sõjapsühholoogia — A. Tonska	690
Jooni tänapäeva punaarmeest — H. N.	695
Ratsarännak — J. L.	729, 795
Revolvrid ja püstolid — N. Mirt	790
Kaitseliidu laskesportlaste tegevusest ja saavutustest 1936. a. — H. Virit	860, 905

Ajalugu, mälestused ja ajaloolised tähtpäevad

Tšehhi vabariigi president endine ja praegune	9
Kuidas elas ja töötas Jaan Poska	81
Marseljees — E. Paju	231
Kilde Petseri vallutamise 1919. a. märtsis	249
Kasakad — H. Nahkur	278
145 a. Poola konstitutsiooni — J. Tedersoo	295
16. mai — Soome lipupäev	327
Läti uuestisünni päha — EHT.	329
Pori rügement — E. Paju	345
Kriüsa lahingu mälestusmärgi avamine	379
Üks kangelastegu Landesväeri sõjast — A. Balder	384
Sini-must-valge riigi rajamisel — A. Tõnisson	402
Vabadussõja päevilt — M. Kattai	406
Vabadusvõitluste mälestusmärgid — E. Ahas	410
Mehine minevikutee — Järvo Tandre	421
Meie muistsed linnused — Mag. R. Indreko	435
Eesti-Soome-Ungari — A. Raun	451
VIII V. R. V. päev — A. Hinnom	503
Lembitu, Sakalamaa vanem — A. Säärts	718
Üliõpilase osa omakaitstes ja vabadussõjas — A. Peel	725
Narva lahing 20. novembril 1700. a. — J. Maide	747
Tšehhoslovakkia vabariik 18-aastane — A. H.	785
Latvia aastapäeva puhul — A. Hinnom	817
Ühendatud Poola — E. Jalak	821

Kaitseliidu töö ja elu

Kaitseliitlane koduse kasvatajana — A. Kallits	11
Tartu kooliõpilased kaitseliidus ja vabadussõjas — A. Peel	73
Saaremaa Maleva mereüksuste kaitseliitlaste kursused	85
Kaitseliit raadioasjandust arendama — O. Kalikorm	209
Jooni Tartu Maleva eskadroni elust	244
Sisekaitsemeeste ettevalmistusest õppealal — E. Metstak	267
Kaitseliidu sanitaarpealikute gaasikaitsekursused	343
Uuetüübiline välisköök	366
Harju Maleva merekaitseliidu pealikute eriala kursus	373
Tartumaa maleva ja Torma malevkonna pidupäev — R. M.	517
Kaitseliidu 1934/35. a. tegevuse-aruanne 1. IV 34—30. XI 35	527
Motoristide kursused Sadama malevkonnas — V. H.	628
Kümme aastat Järva Maleva tegevust — J. Kaup	631
Merekaitseliitlase käsiraamat	633
Kaitseliidu Narva Maleva 12. aastapäevaks — K. M.	653
Mõtteid kaitseliitlase töökoormatusest — A. V.	679
Tartu Ülikooli meteoroloogia observatooriumi tegevusest kaitseliidus	685
Helme Malevkond sai lipu — A. Truuvare	686
Unus pro omnibus, omnes pro uno — G. Püümets	687
Sakala manöövrisk — A. Balder	713
Rahvuspäev Öisus	722

	Lhk.
Sakala manööver	753
Fotoreportaazi Sakala manöövrilt	759
Kaitseliidu asutamise päeva otsimisel — J. Heljuste	763
Kl. Põhja Malevkonna 19-daks aastapäevaks — V. V.-la	765
Ülevaade Kl. Tallinna Maleva üksiku kuulipildurite kompanii arengust	767
Tähelepanekuid Sakala manöövrilt — O. K.	786
Sisevete malevkonna organisatsioonist ja väljaõppest — A. Mikhelson	808
Kaitseliidu õpetegevuse lähemaid ülesandeid — A. Balder	827
Kaitseliidu mereüksuste pealikute kursus — J. Klaar	833
Kaitseliidu 1935/36. aasta eelarve täitmise aruanne	839
Ülevaade Kaitseliidu kuludest 1935/36. majandusaastal — Chr. Kask	863
Tartu Maleva eelkäijaid — A. Peel	865
Tallinna Maleva kerge divisjoni 12. aastapäev — J. Saarsoo	872
Jõulud kaitseliidu peres	894
Kaitseliidu vormist — J. Lääne	909
Raadio kaitseliidu sidevahendina — O. Kalikorm	912

Naiskodukaitse töö ja elu

Naiskodukaitse Narva jaoskond 10-aastane	7
Naiskodukaitse esinaine Mari Raamot lahkus	297
Mõtteid naiskodukaitse emadepäeva korraldamisel — E. Oskar	306
Naiskodukaitse kaastöö kodukaunistamise hoogtöö teostamisel — E. Oskar	333
Naine relvaga — H. N.	344
Naiskodukaitse Sakalamaa ringkonna aastapäev — E. Oskar	380
Kilde Narva õppepäevadelt — E. O.	522
NKK. Suure-Kõpu jaoskonna 10. aastapäev	722
NKK. Väike-Maarja jaoskonna 10. aastapäev	723
Muhu naistest, NKK-st ja Saare ringkonna päevast Muhus	810
NKK. Kaitseliidu Sakala manöövrisk tootlustus- ja sanitaarülesandeid täitmas — E. Oskar	864

Noorte töö ja elu

Rahvuslik alus skautluses esikohale — J. Tedersoo	13
Noorte Kotkaste Kalevi malevkond 15-aastane	116
Kalevi noored kotkad — P. T.	241
Lühiteateid noorkotkluse ajaraamatust	246, 319, 519
Noorte kotkaste telefonistide kursused Tallinnas	318
Kuidas rakendada algkooli-east välja jõudnud maa- poisse Noorte kotkaste tööpõlule — A. Allik	375
Mida ütleb Võidupüha meie noortele — A. Tonska	447
Kodutütarde juhtide õppepäevad Haapsalu Uuemõisas — E. O.	653
Kodutütarde Narva ringkond sai lipu	809
Kodutütarde suvisest tegevusest — E. Oskar	834
Noorte Kotkaste laagrid Viljandis 1936 — J. Tedersoo	873
Kodutütarde instruktorite kool	904

Sport

Taliolümpia algamas — Toomas Kivi	15
Kaks korda ümber Eesti	21
Veebruar on susakuu — Toomas Kivi	51
Susasünd	55
Meie mehed teel Ga Pa'sse — Toomas Kivi	78
Ga Pa taliolümpia ületab kõik — Toomas Kivi	103
Võistlusretk Zakopanesse	110
Riigivanema nimeline teatesuusatamine	114
„Sõdurite päev“ Ga Pa's — Toomas Kivi	161
Kaitseliidu talisuurvõistlused Kasaritsas — E. Lepp	193
Kehalise kasvatuse korraldamisel kaitseliidus — A. Balder	338
Olümpiamängud antiikajast meieni — E. Paju	505

Olümpia mängudele — Toomas Kivi	Lhk.	593
Olümpiaad — A. H.		619

Lennuasjandusest

Miks ja kuidas lendab purilennuk — Dipl. ins. H. Tombach	24, 86, 211,	242
Esimesi katseid mägestikulennus Eestis — H. Tombach		87
Langevarjud		107
Kaitseliit õhukaitse teenistusse — K. Teder		155
Õhukaitse korraldamise piirjooni — H. N.		314
Purilennu korraldusest Poola Küttide Liidus — H. Tombach		509
Kõlasumbutajad — H. Nahkur		733
Lennusport Lätis — H. Tombach		831

Üldsisulised sündmused, tähtpäevad, kroonika, in memoriam

Pealik Elmar Koger 40-aastane	14
Kroonikat	18, 84, 160, 213, 878
Kaks möödunud nädalat	40
Inglise kuningas Georg V	41
Friedebert Tuglas 50-aastane — ju	197
Uus sotsiaalminister O. Kask — EHT.	227
August Rei 50-aastane — ju	228
Poola kaitseväge esindajate vahetus — A. Truuvere	229
Esimene Sakala Maleva pealik maeti kodumaa mulda — P. K.	265
19-es linn — Otepää — E. Lipping	275
E. Leopas 10 aastat Maleva pealiku abina	300

10. mai — emade austamise püha	Lhk.	305
Emade päevaks — Maria Arak		307
Uus haridusminister Aleksander Jaakson — EHT		331
Soome-Ugri V kultuurkongress — A. H.	358,	511
Leitnant R. Sabolotnoi — A. Hinnom		481
Kolonel Karl Parts 50-aastane — A. H.		515
Soome esimese kodaniku külaskäik — A. H.		592
Soome president Svinhufvud ja ta külaskäik Eestisse — U. S.		615
Prof. dr. med. Konstantin Konik †		618
Ungari ülemjuhataja Eestis — A. H.		623
Poola vägede peainspektor kindral Smigly-Rydz		651
Pealik Armin Lomp † — A. P.		652
Aleksander Nõmtak †, Elmar Kumari †		762
Karl XII viimsel puhkepaigal — V. H.		798
Soome riigipresident P. E. Svinhufvud 75 a. — E. Paju		895
Lastekaitseädalala puhul — dr. L. Juhkam		903

Mitmesugust

Toimetusele saadetud kirjandus 31, 63, 176, 218, 286, 323, 347, 385, 526, 707, 739, 775, 882, 932	
Uudisteos kapten Anton Irvest	46
Kuningas Georg V leinajumalateenistus Tallinnas	71
Raamatu suurnäitus avati	72
Ilmast ja selle ennustamisest — A. Balder	311
Milline peab olema matkaja telk?	598
Mootorpaat „Vikerlane“	609
Koer inimese teenistuses — A. H.	702
Kunstlikult valmistatud kummi „Buna“ — A. H.	735
Ülevaade Allveelaevastiku Sihtkapitali tegevusest — J. Luks	869